

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Сучасні проблеми державотворчих процесів та конституційного права
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	юридичний факультет. Кафедра фундаментальної юриспруденції та конституційного права
Розробник(и)	Сухонос Володимир Вікторович
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 1-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких аудиторних - 48 год.(24 год. лекцій, 24 практичних занять), 102 год. - самостійна робота
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітніх програм "Правознавство", "Інтелектуальна власність"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою курсу є формування у студентів теоретичних знань про проблеми формування та функціонування державних інститутів, історії їх становлення та розвитку, а також методів їх конституційно-правового регулювання

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Сутнісна проблематика конституційності держави

Тема 1 Держава і право: проблематика державотворення та конституціоналізму

1. Актуальні проблеми державотворення. 2. Засадничі проблеми держави. 3. Загальні проблеми конституційного права.

Тема 2 Аксиологічні проблеми громадянського суспільства

1. Громадянське суспільство та держава: дихотомічні проблеми антиномії та симбіозу. 2. Проблеми конституційно-правової організації громадянського суспільства. 3. Конституційно-правові проблеми модернізації громадянського суспільства в Україні на сучасному етапі.

Тема 3 Конституційно-правові проблеми державної влади

1. Проблематика методів здійснення державної влади. 2. Актуальні проблеми основа державної влади. 3. Проблеми легітимності державної влади. 4. Проблемна єдність державної влади: антиномія з'єднання та поділу.

Модуль 2. Структурно-функціональні проблеми держави в конституційно-правовому вимірі

Тема 4 Проблеми функцій держави в конституційно-правовій парадигмі

1. Проблеми конституювання цілей, завдань та функцій держави. 2. Конституційно-правові проблеми організації внутрішніх та зовнішніх функцій держави. 3. Організаційно-правові та договірні форми реалізації функцій держави. Проблематика методів.

Тема 5 Проблематика державного механізму у структурному та гносеологічному аспектах

1. Механістична та органічна парадигми держави: проблематика дихотомії антиномії та симбіозу. 2. Проблеми держави в структурній парадигмі. 3. Державний апарат: проблематика структури

Тема 6 Проблеми функціонування держави: технологічний вимір

1. Бюрократія як державна технологія. Проблема бюрократизму. 2. Антибюрократичні державні технології та проблеми їх правової організації. 3. Правові проблеми державного проектування.

Модуль 3. Актуальні проблеми конституційно-правової організації форми держави

Тема 7 Держава та її устрій: проблематика конституювання форми

1. Конституційно-правові проблеми форми держави. 2. Доцентрова форма державного устрою та проблеми її конституційно-правової організації. 3. Відцентрова форма державного устрою та проблеми її конституційно-правової організації. 4. Гносеологічна проблематика державно-подібних об'єднань.

Тема 8 Форма правління: проблематика диференціації і структури

1. Конституційно-правові проблеми форми правління. 2. Монархія та її конституційно-правові проблеми. 3. Республіка та її конституційно-правові проблеми.

Тема 9 Проблематика політичного режиму

1. Тоталітарний режим та його конституційно-правові проблеми. 2. Авторитарний режим та його конституційно-правові проблеми. 3. Ліберальний режим та його конституційно-правові проблеми. 4. Демократичний режим та його конституційно-правові проблеми.

Модуль 4. Еволюційна проблематика конституційної державності

Тема 10 Актуальні проблеми типології держави

1. Тип держави: проблеми структури та диференціація. 2. Типологія держави: проблемні виміри глобалізації. 3. Типологія держави: проблематика прогресивного ідеалу.

Тема 11 Генеза та еволюція Української держави: конституційно-правові проблеми

1. Проблеми української державності: давньоруський період. 2. Конституційно-правові проблеми оформлення української нації: симбіоз реальності та доктрини. 3. Українська державність першої половини ХХ століття: проблематика змагальних процесів. 4. Сучасна Українська держави: проблеми історії, теорії і практики.

Тема 12 Проблематика держави та конституції як об'єктів юридичної футурології

1. Актуальні проблеми юридичної футурології. 2. Імовірні проблеми і перспективи розвитку конституції. 3. Перспективи подальшого розвитку держави: проблематика вибору шляху.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних конституційно-правових задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності
РН2	Оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України
РН3	Використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного права
РН4	Застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці державних інститутів, держави та державності
РН5	Доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї та зміст проблем держави і державності, а також характер їх оптимальних рішень з належною аргументацією

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 081 Право:

ПР1	Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання
ПР2	Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами
ПР7	Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання
ПР8	Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності

ПР12	Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу
------	---

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Держава і право: проблематика державотворення та конституціоналізму
Лк1 "Держава і право: проблематика державотворення та конституціоналізму" (денна) 1. Актуальні проблеми державотворення. 2. Засадничі проблеми держави. 3. Загальні проблеми конституційного права.
Лк1 "Держава і право: проблематика державотворення та конституціоналізму" (заочна) 1. Актуальні проблеми державотворення. 2. Засадничі проблеми держави. 3. Загальні проблеми конституційного права.
Пр1 "Держава і право: проблематика державотворення та конституціоналізму" (денна) 1. Актуальні проблеми державотворення. 2. Засадничі проблеми держави. 3. Загальні проблеми конституційного права.
Тема 2. Аксиологічні проблеми громадянського суспільства
Лк2 "Аксиологічні проблеми громадянського суспільства" (денна) 1. Громадянське суспільство та держава: дихотомічні проблеми антиномії та симбіозу. 2. Проблеми конституційно-правової організації громадянського суспільства. 3. Конституційно-правові проблеми модернізації громадянського суспільства в Україні на сучасному етапі.

Пр2 "Аксіологічні проблеми громадянського суспільства" (денна)

1. Громадянське суспільство та держава: дихотомічні проблеми антиномії та симбіозу. 2. Проблеми конституційно-правової організації громадянського суспільства. 3. Конституційно-правові проблеми модернізації громадянського суспільства в Україні на сучасному етапі.

Тема 3. Конституційно-правові проблеми державної влади

Лк3 "Конституційно-правові проблеми державної влади" (денна)

1. Проблематика методів здійснення державної влади. 2. Актуальні проблеми основа державної влади. 3. Проблеми легітимності державної влади. 4. Проблемна єдність державної влади: антиномія з'єднання та поділу.

Пр1 "Конституційно-правові проблеми державної влади" (заочна)

1. Проблематика методів здійснення державної влади. 2. Актуальні проблеми основа державної влади. 3. Проблеми легітимності державної влади. 4. Проблемна єдність державної влади: антиномія з'єднання та поділу.

Пр3 "Конституційно-правові проблеми державної влади" (денна)

1. Проблематика методів здійснення державної влади. 2. Актуальні проблеми основа державної влади. 3. Проблеми легітимності державної влади. 4. Проблемна єдність державної влади: антиномія з'єднання та поділу.

Тема 4. Проблеми функцій держави в конституційно-правовій парадигмі

Лк2 "Проблеми функцій держави в конституційно-правовій парадигмі" (заочна)

1. Проблеми конституювання цілей, завдань та функцій держави. 2. Конституційно-правові проблеми організації внутрішніх та зовнішніх функцій держави. 3. Організаційно-правові та договірні форми реалізації функцій держави. Проблематика методів.

Лк4 "Проблеми функцій держави в конституційно-правовій парадигмі" (денна)

1. Проблеми конституювання цілей, завдань та функцій держави. 2. Конституційно-правові проблеми організації внутрішніх та зовнішніх функцій держави. 3. Організаційно-правові та договірні форми реалізації функцій держави. Проблематика методів.

Пр4 "Проблеми функцій держави в конституційно-правовій парадигмі" (денна)

1. Проблеми конституювання цілей, завдань та функцій держави. 2. Конституційно-правові проблеми організації внутрішніх та зовнішніх функцій держави. 3. Організаційно-правові та договірні форми реалізації функцій держави. Проблематика методів.

Тема 5. Проблематика державного механізму у структурному та гносеологічному аспектах

Лк5 "Проблематика державного механізму у структурному та гносеологічному аспектах" (денна)

1. Механістична та органічна парадигми держави: проблематика дихотомії антиномії та симбіозу. 2. Проблеми держави в структурній парадигмі. 3. Державний апарат: проблематика структури.

Пр5 "Проблематика державного механізму у структурному та гносеологічному аспектах" (денна)

1. Механістична та органічна парадигми держави: проблематика дихотомії антиномії та симбіозу. 2. Проблеми держави в структурній парадигмі. 3. Державний апарат: проблематика структури.

Тема 6. Проблеми функціонування держави: технологічний вимір

Лк6 "Проблеми функціонування держави: технологічний вимір" (денна)

1. Бюрократія як державна технологія. Проблема бюрократизму. 2. Антибюрократичні державні технології та проблеми їх правової організації. 3. Правові проблеми державного проектування.

Пр6 "Проблеми функціонування держави: технологічний вимір" (денна)

1. Бюрократія як державна технологія. Проблема бюрократизму. 2. Антибюрократичні державні технології та проблеми їх правової організації. 3. Правові проблеми державного проектування.

Тема 7. Держава та її устрій: проблематика конституювання форми

Лк7 "Держава та її устрій: проблематика конституювання форми" (денна)

1. Конституційно-правові проблеми форми держави. 2. Доцентрова форма державного устрою та проблеми її конституційно-правової організації. 3. Відцентрова форма державного устрою та проблеми її конституційно-правової організації. 4. Гносеологічна проблематика державно-подібних об'єднань.

Пр7 "Держава та її устрій: проблематика конституювання форми" (денна)

1. Конституційно-правові проблеми форми держави. 2. Доцентрова форма державного устрою та проблеми її конституційно-правової організації. 3. Відцентрова форма державного устрою та проблеми її конституційно-правової організації. 4. Гносеологічна проблематика державно-подібних об'єднань.

Тема 8. Форма правління: проблематика диференціації і структури

Лк8 "Форма правління: проблематика диференціації і структури" (денна)

1. Конституційно-правові проблеми форми правління. 2. Монархія та її конституційно-правові проблеми. 3. Республіка та її конституційно-правові проблеми.

Пр2 "Форма правління: проблематика диференціації і структури" (заочна)

1. Конституційно-правові проблеми форми правління. 2. Монархія та її конституційно-правові проблеми. 3. Республіка та її конституційно-правові проблеми.

Пр8 "Форма правління: проблематика диференціації і структури" (денна)

1. Конституційно-правові проблеми форми правління. 2. Монархія та її конституційно-правові проблеми. 3. Республіка та її конституційно-правові проблеми.

Тема 9. Проблематика політичного режиму

Лк3 "Проблематика політичного режиму" (заочна)

1. Тоталітарний режим та його конституційно-правові проблеми. 2. Авторитарний режим та його конституційно-правові проблеми. 3. Ліберальний режим та його конституційно-правові проблеми. 4. Демократичний режим та його конституційно-правові проблеми.

Лк9 "Проблематика політичного режиму" (денна)

1. Тоталітарний режим та його конституційно-правові проблеми. 2. Авторитарний режим та його конституційно-правові проблеми. 3. Ліберальний режим та його конституційно-правові проблеми. 4. Демократичний режим та його конституційно-правові проблеми.

Пр9 "Проблематика політичного режиму" (денна)

1. Тоталітарний режим та його конституційно-правові проблеми. 2. Авторитарний режим та його конституційно-правові проблеми. 3. Ліберальний режим та його конституційно-правові проблеми. 4. Демократичний режим та його конституційно-правові проблеми.

Тема 10. Актуальні проблеми типології держави

Лк10 "Актуальні проблеми типології держави" (денна)

1. Тип держави: проблеми структури та диференціація. 2. Типологія держави: проблемні виміри глобалізації. 3. Типологія держави: проблематика прогресивного ідеалу.

Пр3 "Актуальні проблеми типології держави" (заочна)

1. Тип держави: проблеми структури та диференціація. 2. Типологія держави: проблемні виміри глобалізації. 3. Типологія держави: проблематика прогресивного ідеалу.

Пр10 "Актуальні проблеми типології держави" (денна)

1. Тип держави: проблеми структури та диференціація. 2. Типологія держави: проблемні виміри глобалізації. 3. Типологія держави: проблематика прогресивного ідеалу.

Тема 11. Генеза та еволюція Української держави: конституційно-правові проблеми

Лк11 "Гене́за та еволю́ція Української держави: конституційно-правові проблеми" (денна)

1. Проблеми української державності: давньоруський період. 2. Конституційно-правові проблеми оформлення української нації: симбіоз реальності та доктрини. 3. Українська державність першої половини ХХ століття: проблематика змагальних процесів. 4. Сучасна Українська держави: проблеми історії, теорії і практики.

Пр11 "Гене́за та еволю́ція Української держави: конституційно-правові проблеми" (денна)

1. Проблеми української державності: давньоруський період. 2. Конституційно-правові проблеми оформлення української нації: симбіоз реальності та доктрини. 3. Українська державність першої половини ХХ століття: проблематика змагальних процесів. 4. Сучасна Українська держави: проблеми історії, теорії і практики.

Тема 12. Проблематика держави та конституції як об'єктів юридичної футурології

Лк4 "Проблематика держави та конституції як об'єктів юридичної футурології" (заочна)

1. Актуальні проблеми юридичної футурології. 2. Імовірні проблеми і перспективи розвитку конституції. 3. Перспективи подальшого розвитку держави: проблематика вибору шляху.

Лк12 "Проблематика держави та конституції як об'єктів юридичної футурології" (денна)

1. Актуальні проблеми юридичної футурології. 2. Імовірні проблеми і перспективи розвитку конституції. 3. Перспективи подальшого розвитку держави: проблематика вибору шляху.

Пр12 "Проблематика держави та конституції як об'єктів юридичної футурології" (денна)

1. Актуальні проблеми юридичної футурології. 2. Імовірні проблеми і перспективи розвитку конституції. 3. Перспективи подальшого розвитку держави: проблематика вибору шляху.

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Електронне навчання у системах (перелік конкретизується викладачем, наприклад, Google Classroom, Zoom та у форматі Yutube-каналу)
НД2	Обговорення (чат, форум)
НД3	Підготовка до атестації
НД4	Підготовка до практичних занять
НД5	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Інтерактивні лекції
МН2	Лекція – прес-конференція
МН3	Навчальна дискусія / дебати
МН4	Обмін думками (think-pair-share)
МН5	Виконання практичних завдань
МН6	Проблемно-пошуковий метод

На інтерактивних лекціях та лекціях-пресконференціях розглядаються проблемні питання сучасного державотворення та конституційного права, адміністративного права, теорії та історії держави і права, включаючи актуальні проблеми державознавства, загальних етичних вимог правничої професії (РН 1, РН 2, РН 3, РН 4, РН 5). Виконання практичних робіт, навчальна дискусія (дебати), обмін думками (think-pair-share), надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах та перевірити якість і глибину засвоєного теоретичного матеріалу (РН 1, РН 2, РН 3, РН 4, РН 5). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій та практичних занять.

Лекційні і практичні заняття проводяться з застосуванням методів навчання «soft skills» (як комунікативних, так і креативних), що в умовах сьогодення надасть студентам не тільки знання законодавства, але й вміння вибудовувати ефективну комунікацію, творчо виконувати різноманітні завдання, організувати власний час та керувати емоціями, мати навички публічного виступу та переконливої аргументації (РН 1, РН 2, РН 3, РН 4, РН 5).

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО2	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань
МФО3	Перевірка та оцінювання письмових завдань
МФО4	Обговорення дискусійних питань

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Оцінювання тестових та письмових робіт
МСО2	Оцінювання презентації есе (в усній формі)
МСО3	Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)
МСО4	Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)

Контрольні заходи:

10 семестр		100 балів
МСО1. Оцінювання тестових та письмових робіт		72
	Семінарські заняття (12x6)	72
МСО3. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		14
	2x7	14
МСО4. Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)		14
	Студентська наукова робота	14

Контрольні заходи в особливому випадку:

10 семестр		100 балів
-------------------	--	------------------

МСО1. Оцінювання тестових та письмових робіт		72
	Виконання індивідуальних письмових завдань за темами семінарів (12x6)	72
МСО3. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		14
	2x7	14

МСО4. Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)	14
Студентська наукова робота	14

Усне та письмове опитування. Тестові завдання

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Бібліотечні фонди
ЗН3	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН4	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Державознавство: підручник / [Сухонос Володимир, Сухонос Віктор, Куліш Анатолій та Білокінь Руслан]; за ред. Володимира Сухоноса. Суми: Університетська книга, 2021. 493 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81534
2	Сухонос В. В., Сухонос В. В. (ст.). Державний механізм забезпечення національної безпеки: інституціонально-правова та технологічна парадигми: монографія. Суми: Університетська книга, 2019. 288 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/7966
3	Сухонос В. В. Історичний критерій юридичного підходу до типології держави // Правові горизонти. 2020. №22. С. 21-16. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80980
Допоміжна література	
4	Сухонос В. В. Механізм держави і місцеве самоврядування: дихотомія антиномії і симбіозу в конституційно-правовій парадигмі: монографія. Суми: Університетська книга, 2018. 287 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79654
5	Сухонос В. В. Державне правління: еволюція сучасних форм: монографія. Суми: Університетська книга, 2013. 310 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/46599

6	Сухонос В. В. Інститут глави держави в умовах республіки: конституційно-правовий та історико-теоретичний аспекти: монографія. Суми: Університетська книга, 2013. 318 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/46597
7	Сухонос В. В. Теорія держави і права: підручник. Суми: Університетська книга, 2013. 544 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/47858
8	Сухонос В. В. Суверенітет як чинник диференціації форми державно-територіального устрою в контексті загальнотеоретичної юриспруденції. Форум права. 2017. № 2. С. 117–123. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77667
9	Сухонос В. В. Суверенітет як чинник диференціації форми правління і політичного режиму в контексті загальнотеоретичної юриспруденції. Правові горизонти. 2017. № 3 (16). С. 15–20. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/57879
10	Сухонос, В.В. Мінімальна держава в Україні як прогресивний ідеал історичного критерію юридичного підходу до типології держави: функціональний аспект // Правові горизонти. – 2021. – Вип. 26 (39). – С. 17-23 URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84448
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
11	Репозитарій Сумського державного університету. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua
12	Офіційний веб-портал парламенту України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws